

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

VIITE: MMM lausuntopyyntö 12.10.2017 292/01.01/2017

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n lausunto luonnoksesta laiksi ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta mainitukseksi hallituksen esitykseksi ja lausuu seuraavaa.

Uudelleenorganisoinnin perusteista ja tavoitteista

Lain yleisperustelujen johdannossa ja nykytilan arvioinnissa nostetaan esille luonnosta edeltäneissä selvityksissä havaitut keskeisimmät nykyrakenteen onnistumiset ja ongelmakohdat. JHL esittää huolensa siitä, vastaako ratkaisukeinoksi valittu virastojen yhdistäminen edellä mainittuihin ongelma-kohtiin ja tavoiteasetteluun oikealla tavalla. Virastojen yhdistäminen ei esimerkiksi itsessään tee uudesta rakenteesta asiakkaille läheisempää ja vähemmän byrokraattista. Aiemmissa yhdistämiskäytännöissä valtiolla on voitu havaita jopa päinvastaista kehityskulkua. Rakenteiden uudistamista tärkeämpää onkin pureutua toimintakulttuurin kehittämiseen ja prosessien selkeyttämiseen. Henkilöstöpoliittisesti on niin ikään tärkeää, että tehtävä ratkaisu on laadittu siten, että se on kestävä ja organisaatiolle annetaan taloudelliset ja toiminnalliset eväät onnistua. Muutaman vuoden välein toteutettavat organisaatiouudistukset vaarantavat virastojen toimintakyvyn, kuten vuoden 2016 selvityksessä on käänteisesti todettu.

JHL pitää tärkeänä, että esityksessä perustellaan realistisesti yhdistämisestä saavutettavat hyödyt. Taloudellisessa ja henkilöstöpoliittisessa mielessä ratkaisu on erittäin merkittävä ja kauaskantoinen. Taloudellisissa arvioissa olisi varauduttava siihen, että käynnistysvaiheessa virasto tarvitsee jopa suuremman panostuksen kuin nykyisin. Kuten esityksessä todetaan, tavoitellut toiminnalliset hyödyt voidaan saavuttaa pidemmällä aikavälillä. Taloudelliset hyödyt on esityksessä säilytetty ”synergiaetujen” ja ”hallinnollisten järjestelmien yhdistämisen” ja yhtenäisten sähköisten palvelujen kehittämisen varaan”. Näille kaikille on ominaista, että hyödyt saavuttaakseen, on tehtävä ensin mittavia raha- ja henkilöstöpanostuksia. Lisäksi odotusarvoa luodaan sille, että hallinto kevenee yhdistämisen myötä. Tämä on tyypillinen odotus, joka harvoin on realismia. On myös otettava huomioon miten valtion talous- ja henkilöstöhallinnon keskittäminen Palkeet-virastoon on jo supistanut viraston rooli hallintotehtävissä.

Henkilöstön asemasta

Henkilöstön siirtymistä koskevat periaatteet on kuvattu yleispiirteiltään lainsäädännön ja vakiintuneen tavan mukaisesti. Tilanne on Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston henkilöstön osalta yksiselitteinen. Koska esityksen mukaan uuteen virastoon siirtyviä ja henkilöstöä myös sellaisista virastoista, joiden tehtävät eivät kokonaisuudessaan siirry uuteen

virastoon, on JHL:n mielestä tarpeen määritellä siirtymissäännös myös tilanteisiin, jossa vain osa henkilön tehtävistä siirtyy uuteen virastoon. Yleisesti vastaavissa tilanteissa on määritelty, että mikäli yli 50 prosenttia henkilön tehtävistä siirtyy, henkilö siirtyy lain nojalla uuteen virastoon.

Yleisperustelujen "Vaikutukset henkilöstön asemaan" kappaleessa todetut henkilöstömäärät tulisi tarkistaa uudelleen. Esimerkiksi Eviran htv-määräksi on merkitty 607, vaikka Eviran tulossopimuksessa vuodelle 2018 luku on 640htv.

Esityksen keskeisissä ehdotuksissa todetaan, että "Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston henkilöstö, tehtävät sekä sitoumukset ja sopimukset niistä johtuvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen siirtyisivät uudelle virastolle". Toisaalla kuitenkin todetaan, että henkilöstöä (mm. palkkausta) koskevien sopimusten voimassaolo lakkaa uuden viraston perustamishetkellä. JHL pitää kestäättömänä tilanteena ja tulkintana sitä, että jälleen kerran noin 1000 virkamiestä menettää sopimuksen palkkauksestaan hallinnon rakennemuutoksen takia. Viraston käynnistymisvaiheessa hukataan merkittävä johtamisväline kellumalla jopa vuosia "euromääräisillä" palkkauksilla. JHL katsoo, että uudessa virastossa olisi noudatettava vanhoja palkkausta koskevia sopimuksia kunnes uusi palkkausjärjestelmä on sovittu. Olisi myös selvitettävä voidaanko esimerkiksi Eviran palkkausjärjestelmä siirtää suoraan uuden viraston järjestelmäksi, koska 2/3 siirtävästä henkilöstöstä siirtyy Evirasta. Palkkauksen harmonisointi on keskeinen työnantajan (viraston) velvollisuus. Siksi palkkausten harmonisointiin on varattava realistinen valtion rahoitus osana muita virastojen yhdistämiskustannuksia.

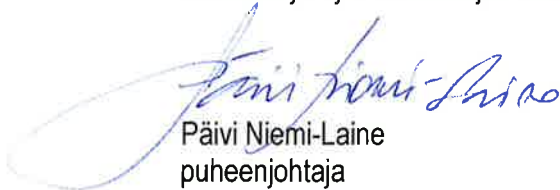
Esityksessä on, aivan oikein, painotettu luonnollisen poistuman tarjoamaa mahdollisuutta mitoittaa ja kohdentaa resursseja uudella tavalla. JHL esittää kuitenkin huolensa kohdentuuko poistuma kehittämisen kannalta oikeaan aikaan ja oikeisiin toimintoihin. Poistuman hyödyntäminen vaatii huolellista ja pitkäjänteistä henkilöstösuunnittelua.

Muita huomioita

Viennin edistämistehtävät on esityksessä kirjattu lakiin 2§ 7. momenttiin. Nykyisellään tehtävää on hoidettu projektirahoituksella, joten lakiin kirjoitettaessa se on huomioitava pysyvänä tehtävänä myös budjettirahoituksessa (noin 6htv).

Helsingissä 29.11.2017

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

Lisätietoja:

Kristian Karrasch, neuvottelupäällikkö, p. 040 728 9046, kristian.karrasch@jhl.fi
Teija Wikman, sopimustoimitsija, p. 040 310 1214, teija.wikman@jhl.fi